№ 61. Sroda 14. Marca 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Inserya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Mianowanie.)

Wiedeń, 11. marca. Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 24. lutego r. b. nadać najłaskawiej opróżnioną przy uniwersytecie krakowskim stałą katedrę francuskiego prawa cywilnego jako też prawa polskiego i jego historyi sekretarzowi rady w Złoczowie, Dr. *Piotrowi Burzyńskiemu.*

— *Gazeta wiedeńska* zawiera następujący patent cesarski z 26. lutego 1860 obowiązujący wszystkie kraje koronne z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, którym wydano nową ustawę o giełdach i o senzalach (maklerzach) dla towarów:

My *Franciszek Józef* pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryi i t. d. i t. d., przyzwoliliśmy dla podźwignięcia handlu po wyrozumieniu Naszych ministrów i po wysłuchaniu Naszej rady państwa na ogłoszenie następującej ustawy o giełdach i o senzalach dla towarów.

Rozporządzamy, by ustawa ta weszła z dniem 1. kwietnia r. b. w moc obowiązującą w całem państwie Naszem, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, i by począwszy od tego dnia uważano za zniesione wszystkie dawniejsze ustawy i rozporządzenia ściągające się do giełd i do senzalów dla towarów.

Dotychczasowi, w należytym porządku rzeczy ustanowieni senzale dla towarów, nie tracą i nadal uprawnienia swego w tej mierze, lecz przy wykonaniu powołania swego podlegać mają postanowieniom ustawy niniejszej.

Naszym ministrom finansów i sprawiedliwości poruczono przeprowadzenie tej ustawy.

Dan w Naszem stołecznem i rezydencyonalnem mieście Wiédniu dnia 26go lutego roku 1860, a panowania Naszego w roku dwunastym.

Franciszek Józef, r. w."

Ustawa

o giełdach i o senzalach (maklerzach) dla towarów.

I. O giełdach dla towarów i o ich urządzeniu.

§. 1. Zaprowadzeniem giełd dla towarów zamierzono ułatwić kupno i przedaż towarów łącznie ze złotem i srebrem nie wybitem na monetę, tudzież spraw co do zastawu, asekuracyi, frachtu i przesyłki towarów, a to albo bez ograniczenia, lub z ograniczeniem na wyraźnie umówione towary.

Wszędzie, gdzie tylko nie ma żadnej giełdy pieniężnej, może być na giełdach dla towarów uskutecznione kupno lub przedaż rozmaitych gatunków monet i wexlów, lub użyte jako środek płatniczy dla uiszczenia ceny kupna towarów, i można też sobie zawarować to z oznaczeniem, lub bez oznaczenia kursu pewnego. Inne papiery mające wartość pieniężną wyłączone są od obrotu na tych giełdach.

§. 2. Giełdy dla towarów urządzać można w każdym kraju koronnym w miastach stołecznych, lub w innych znaczniejszych miejscach handlowych, gdzie izba handlowa i rękodzielnicza ma swoją siedzibę, a to w miarę potrzeby, tudzież przy należytem zabezpieczeniu wydatków potrzebnych na ich utrzymanie, i na prośbę lub za uprzedniem porozumieniem się przynależnej izby handlowej.

§. 3. Przyzwolenie na zaprowadzenie giełd dla towarów zastrzega się ministerstwu finansów.

Na wypadek, jeśli giełda zaprowadzona być ma jako giełda pieniężna lub dla towarów, tudzież gdzie istnieć ma giełda pieniężna i dla towarów, których skojarzenie zamierzono, rozstrzygać ma ministeryum finansów względem sposobu i warunków, pod któremi może być dane pozwolenie na skojarzoną instytucyę giełdową.

§. 4. Przy każdej giełdzie ustanowiony być ma osobny wydział administracyjny dla zawiadowania ekonomicznemi sprawami zakładu, tudzież dla przyczynienia się do utrzymania policyi giełdowej, a oprócz tego i dla tych czynności, do których w widokach zakładu może być odpowiednio zamierzeniu użyty.

Organizacyę i działalność takich wydziałów administracyjnych należy dopełnić i oznaczyć według stosunków zakładu osobnemi postanowieniami ministerstwa finansów na propozycyę politycznych zwierzchności krajowych i po rozpoznaniu rzeczy przez izby handlowe i rękodzielnicze.

Giełdy dla towarów podlegają we wszystkich sprawach administracyjnych bezpośrednio politycznej zwierzchności krajowej.

§. 5. Do uczestnictwa na zebraniach giełdy dla towarów upoważnione są w porządku rzeczy te wszystkie osoby płci męzkiej, które według powszechnych prawnych postanowień mogą prawomocnie zarządzać swym majątkiem i wchodzić w tej mierze w umowy.

§. 6. Prawo do uczestniczenia na zgromadzeniach giełdy dla towarów utracają:

a) Krydataryusze, podczas pertraktacyi względem ugody dobrowolnej lub upadłości i po tej pertraktacyi, jeśli ich skondemnowano za upadłość zawinioną;

b) ci, którzy nie uczynili zadość zobowiązaniom przypadającym im z powodu jakiejbądź sprawy giełdowej w przeciągu czasu w tej mierze oznaczonego, i pokąd tylko zobowiązań tych nie dopełnią;

c) ci, którzy skazani byli za jakąbądź zbrodnię, za przestępstwo, albo za przekroczenie popełnione z chciwości, za przemytnictwo, lub za ciężkie przekroczenie przepisów finansowych;

d) ci, którzy za jakąkolwiek czynność oznaczoną w powyższych punktach zostają pod śledztwem;

e) ci, którzy z powodu przestępstwa przepisów giełdowych utracili prawo uczestniczenia na zgromadzeniach giełdy, i pokąd tylko prawo to nie będzie im przywrócone.

Osoby wspomnione pod lit. *c)* mogą z powodów godnych uwzględnienia, otrzymać decyzyą rządu krajowego upoważnienie do uczestniczenia na zgromadzeniach giełdy.

§. 7. Każdy, ktokolwiek tylko ze względu na swoje powołanie upoważniony jest do uczestniczenia na zgromadzeniach giełdy, ma corocznie do kasy zakładowej płacić pewną należytość. Wymiar tej dla wszystkich uczestników równej należytości uskuteczniony będzie na każdej giełdzie dla towarów przez wydział administracyjny z przyzwoleniem politycznej władzy krajowej.

§. 8. Postanowienie, w których dniach i w których godzinach giełda dla towarów ma być otworzona, wyjdzie od politycznej władzy krajowej na sprawozdanie izby handlowej i rękodzielniczej. W dni niedzielne i w święta, tudzież w piątek wielki ma być zakład na wszelki wypadek zamknięty.

§. 9. Ukończenie zgromadzeń giełdowych zapowiedziane będzie trzykrotnem uderzeniem w dzwon na giełdzie, poczem każdy uczestnik opuścić ma lokal giełdowy.

§. 10. Każdy przychodzący na giełdę ma się tam zachować spokojnie i przyzwoicie, i dozorcom ustanowionym do utrzymania porządku posłusznym być w tej mierze. Ktokolwiek postępowaniem swojem zaburzy spokojność i porządek na giełdzie, będzie przez dozorców giełdowych najprzód upomniany, a jeśli upomnienie to byłoby bezskuteczne, natenczas wydalony będzie z sali giełdowej.

§. 11. Przy każdej giełdzie dla towarów ustanowiony będzie przez szefa krajowego c. k. komisarz giełdowy, który słuchać ma

jego rozkazów. Komisarz giełdowy mieć będzie nadzór główny na giełdzie, starać się ma o utrzymanie spokoju i porządku na niej podczas pory giełdowej, czuwa nad zgromadzeniami giełdowemi za pomocą swych senzalów i w ogóle nad czynnościami giełdowemi tychże senzalów, i upoważniony jest w tej mierze wglądać do książek rachunkowych senzalów. (C. d. n.)

Hiszpania.

(Doniesienia z Tetuanu. — Wstęp do kraju wychodźcom chińskim wzbroniony.)

Madryt, 4. marca. Bombardowanie Laraszu nie odniosło pożądanego skutku, morze było tak wzburzone, że okręta nie mogły należycie celować, jednak ogień twierdzy przywiedziono do milczenia. Artylerya marokańska miała dobrych artylerzystów. W jeden statek ugodziło 10 do 12 kul. W fortach Tetuanu znaleziono działa, które należały do Francyi, Anglii, Holandyi, a nawet Hiszpanii i były darowane Cesarzom marokańskim zapewne w pierwszych początkach ich panowania. Jedno z tych dział z odciskiem trzech lilii ma napis: „Hrabia Tuluzy, admirał r. 1692."

— 5. marca. Książę Montpensier odjechał do Anglii. — *Echo* z Tetuanu donosi, że dwa marokańskie szczepy starły się z sobą w pobliżu Tetuanu, jednak ten szczep, co się oświadczył za Hiszpanami, wyszedł zwycięsko z walki.

Z Hawanny donoszą pod dniem 15. lutego, że ogłoszony dnia 10. lutego dekret jeneralnego kapitana zabrania wychodźcom chińskim od dnia 31. grudnia b. r. dalszego osiedlenia się na wyspie Kubie.

Anglia.

(Posiedzenie z 6. marca.)

Londyn, 8. marca. Na posiedzeniu *izby wyższej* z dnia 6. marca wniósł lord *Ellenborough* zapytanie, dlaczego w przedłożonej izbie korespondencyi w sprawie wcielenia Sabaudyi i Nissy nie ma żadnej wzmianki o układach, jakie toczyły się między Anglią a Rosyą, Austryą i Prusami. Książę *Newcastle* udzielił na to następującej odpowiedzi: „Nie trudno mi bynajmniej zaspokoić ciekawość szanownego lorda. Rząd wyjawił swoje zdanie pomienionym trzem mocarstwom, przesyłając im w odpisie depesze lorda *Russell* do lorda Cowleya wraz z odpowiedziami lorda Cowleya. Depesze naszego posła w Paryżu noszą daty z d. 28. stycznia i 13. lutego. Do Berlina odeszło oświadczenie naszego rządu d. 13. lutego, a do Petersburga d. 25. lutego. „Hrabia *Derby* podnosi, że do depeszy lorda Cowleya z d. 25. lutego brakuje dodatku, i zapytuje, czy rząd nie może go przedłożyć izbie. Książę *Newcastle* upewnia, że dodatek ten nie ma żadnej wagi, a lord *Wodehouse* pospiesza niezwłocznie przedłożyć go zgromadzeniu. Pod koniec posiedzenia oświadczył książę *Newcastle*, że rząd odracza debaty nad adresem do Królowej aż do przyszłego czwartku, zmuszony do tego odroczeniem obrad nad traktatem handlowym w izbie niższej.

W *izbie niższej* zapowiedział p. *Kinglake* na poniedziałek następującej treści mocyę: Izba raczy zanieść adres do Królowej, dziękując za przedłożoną w sprawie Nissy i Sabaudyi korespondencyę, tudzież wyrażając Jej król. Mości, że zgromadzenie z żywą niespokojnością patrzy na wcielenie Sabaudyi, i składa uniżoną podziękę za udział, jaki Jej król. Mość spólnie z innemi mocarstwami brała w tej sprawie, która wzbudziła w Europie jak najżywsze obawy i jak największą nieufność. *Berkeley* zapowiada, że dnia 22. marca wniesie mocyę względem tajnego głosowania w parlamencie. Lord *John Russell* przedkłada przyrzeczoną zgromadzeniu notę lorda Cowleya z 24. stycznia w sprawie wcielenia Sabaudyi i Nissy. Sir *J. Walsh* zapytuje, czy rząd przedłoży i dalsze dokumenta, jakie wywołała ta sprawa. Lord *John Russell* uważa, że nowsze dokumenta nie mogą być jeszcze ogłoszone. *D'Israeli* pragnie wiedzieć, czy lord Russell udzieli izbie prywatnego listu, otrzymanego od lorda Cowleya. Lord *Russell* oświadcza, że w tej chwili niepodobna mu na to odpowiedzieć stanowczo.

Francya.

(Regulacya wód i gościńców. — Doniesienia z Konstantynopola. — Regulacya monety. — Redukcya wojska. — Godność kanclerza legii honorowej. — Administracya posiadłości zamorskich. — Sprostowania mylnych pogłosek.)

Paryż, 8go marca. Zawarty w *Monitorze* dekret cesarski przeznacza 84.750 fr. na tamy i roboty wodne, aby miasto Moulins ochronić od powodzi rzeki Allier. Drugi dekret przeznacza 1,900.000 fr. na lepsze ubezpieczenie brzegów niższej Garonny, a trzeci dekret nakazuje urządzać drogi polne w departamencie Indry.

— W nieurzędowej swej części podaje *Monitor* korespondencyę z Galaty z d. 22. lutego: Powszechnie ustala się mniemanie, upewnia korespondent, że reforma monetarna, którą w. wezyr i jego koledzy z chwalebną popierają wytrwałością, przyniesie pożądane owoce. Spodziewają się, że pieniądze papierowe w przeciągu kilku tygodni wyjdą zupełnie z obiegu. Kurs monet zbliża się coraz więcej do imiennej wartości. Jeżeli rząd dzisiejszy w swych światłych ogólnie uznawanych staraniach zdoła przywrócić normalny kurs wexlowy, to zarówno europejskiemu jak i krajowemu handlowi nieocenioną wyświadczy przysługę i wzmocni zachwiany kredyt otomańskiego państwa. Zresztą panuje najzupełniejsza jednomyślność w składzie całego ministeryum, i wszystko świadczy, że Sułtan umie oceniać gorliwość i wierność Mehmed-Ruszdi Baszy i reszty członków gabinetu.

— Dnia 5. marca otrzymali członkowie ciała prawodawczego projekt ustawy, który odnosi się do redukcyi kontyngensu z 140 na 100.000 żołnierza. Na poparcie wniosku stoi między innemi: „Traktat zuryski ukoronował wspaniałomyślnie w Villafranca rozpoczęte dzieło. Francya przyklasnęła z radością przywróceniu pokoju, do którego bezpośrednich następności należy redukcya czynnego stanu armii i zmniejszenie kontyngensu na rok 1860. To jest myśl, którą po części ma urzeczywistnić niniejszy projekt ustawy. Powrót do kontyngensu pokojowego będzie dobrodziejstwem dla narodu, i sprawi radość rodzinom."

— Marszałek Pelissier otrzymał nową godność, Cesarz postawił urząd jego kanclerza legii honorowej na równi z urzędem ministrów, i nadal będzie książę Małachowy brać udział w naradach gabinetowych.

— Jak upewniają, ma administracya francuskich posiadłości w Oceanii podzielić się na dwa okręgi. Jeden przyjmie nazwę Nowej Kaledonii, drugi Taiti. Za kilka dni odjadą z Brestu fregaty „Izis" i „Sibylle" w te strony, i powiozą posiłki wojskowe.

— *Monitor floty* zaprzecza pogłosce, jakoby do przewozu wojsk lądowych starał się rząd francuski wynająć znaczną liczbę okrętów kupieckich. Przeciwnie, właśnie temi czasy rozbrojono kilka okrętów transportowych cesarskiej marynarki. Niemniej też zaprzecza pomieniony dziennik, żeby rozpuszczeni na urlop żołnierzy mieli tłumami wracać do szeregów, tudzież że rząd zamierza gwardyę narodową zreorganizować w sile 1,500.000 ludzi. Jeden z dzienników lugduńskich upewnia tymczasem, że ministeryum wojny przygotowuje projekt, by kontyngens roczny podwyższyć na 130 lub 140 tysięcy rekruta. Z tych 40 do 50 tysięcy miałoby tworzyć rodzaj czynnej rezerwy, t. j. pozostaliby w domu, stawiąc się tylko raz lub dwa w miesiącu do przepisanych ćwiczeń wojskowych.

Szwajcarya.

(Nagrody za najlepszą broń palną.)

Berno, 4. marca. Rada federacyjna uchwaliła otworzyć powszechną konkurencyę dla otrzymania modelów na nowe karabiny piechoty. Wyznaczono dwie nagrody: za najlepszy karabin ze wszystkiemi częściami 3000 fr., za drugi po nim najlepszy 2000 fr. Przypuszczono także pojedyncze części, za które wyznaczona jest nagroda 1000 fr. Termin zgłoszenia się wyznaczono na 15. maja 1860. Komisya znawców zajmie się rozpoznaniem, i wtedy zawiadomieni będą konkurenci, kiedy mają dostawić, albo osobiście przedłożyć komisyi swoje modele. Konkurować mogą i cudzoziemcy.

Włochy.

(Demonstracye przeciwne wcieleniu.)

Sardyńska gazeta urzędowa donosi teraz także o przeciwnej wcieleniu demonstracyi, jaka w rocznicę ogłoszenia statutu zaszła w włoskim teatrze w Nissie. Sprawozdanie urzędowe mieni demonstracyę tę „imponującą", hymn narodowy musiał być powtórzony siedm a marsz królewski cztery razy. Okrzyki: niech żyją Włochy, niech żyje włoska Nissa, chcemy pozostać Włochami! rozlegały się bez końca w przepełnionym teatrze śród objawów najżywszego zapału. O przeciwnej demonstracyi w francuskim teatrze nie zawiera organ urzędowy żadnej wzmianki.

— Były minister wojny Lamarmora ogłosił obronę swego przeszło dziesięcioletniego urzędowania w formie przemowy do swych wyborców. Broszura jenerała wykazuje zarazem zasady, na których opiera się organizacya sardyńskiej armii.

Niemce.

(Wiadomości bieżące. — Sejm związkowy.)

Berlin, 7. marca. *Gazeta pruska* pisze: „Według doniesienia *Gazety Spennera* mają utrzymywać dobrze zainformowane osoby, jakoby niemieccy sprzymierzeńcy zawezwali Prusy do otwartego oświadczenia, że wszelki zamach na prowincyę wenecyańską uważać będą zarazem za zamach na własne państwo. Prusy nie otrzymały jednak wcale podobnego zawezwania, nie mogły też tem samem i odmownej udzielić odpowiedzi."

Monachium, 5. marca. Jak upewnia *Augsb. gazeta powszechna*, ma Jego Mość Król za poradą lekarzy przepędzić pierwsze tygodnie nadchodzącej wiosny w Montreux, położonem na północno-wschodnim krańcu jeziora genewskiego a słynnem z swego łagodnego klimatu miasteczku. Jego król. Mość ma już temi dniami wybrać się w zamierzoną podróż.

Frankfurt, 8. marca. Sejm związkowy przyjął na dzisiejszem posiedzeniu propozycye wydziału w sprawie holsztyńskiej. Nim jednak przyszło do przyjęcia, Dania wprzódy założyła protest, oświadczając, że nie zezwoli nigdy na ograniczenie władzy monarchicznej, ani że stanom holsztyńskim przyzna moc stanowienia uchwał, ani dopuści dla nich prawa egzekucyi. Woli raczej umawiać się ze stanami, niż wchodzić w układy z delegowanymi.

Rosya.

(Przejazd i przyjęcie księcia Baryatyńskiego.)

Petersburg, 28go lutego. Doniesienia z Moskwy opisują bardzo świetne przyjęcie, jakiego doznał w tem mieście książę Baryatyński. W Moskwie stanął książę 15go w nocy, a zaraz nazajutrz wyprawił tamtejszy jeneralny gubernator Tuczkow na cześć

jego wielką ucztę, na którą zebrała się „cała Moskwa“. Najznakomitsi pomiędzy gośćmi byli: sędziwy jenerał Jermołow, jeden z najszczęśliwszych wojowników kaukazkich, który dla podeszłości wieku usunął się już całkiem od życia publicznego, i Imam Szamil, „żyjąca trofea“ ostatnich zwycięstw księcia. Na drugi dzień uczcili znowu księcia wszystkie stany świetnym bankietem w sali zgromadzenia szlacheckiego. Jenerał Tuczkow wnosił toast imieniem Moskwy, serca Rosyi, na cześć zwycięskiego wodza, a książę dziękując za to wyraził nadzieję, że Kaukaz jak się rozwinie pod zbawiennym wpływem cywilizacyi, wynagrodzi Rosyi sowicie ofiary, jakie poniosła dla niego.

W dziennikach znajdują się odezwy departamentu artyleryi kaukazkiej względem liwerunków na rok bieżący, i to zarówno dla wszystkich części Kaukazu, dla prawego i lewego skrzydła, dla krainy nadkaspijskiej i dla krainy zakaukazkiej. Ilość żądanych liwerunków wskazuje, że armia kaukazka przynajmniej w tym roku nie będzie zmniejszona. Szczególnie znaczne są transporta do Petrowska i Baku, z których pierwszy jest, jak wiadomo, właściwym portem wojennym morza kaspijskiego, a drugi od niedawna stolicą gubernii. Do Petrowska zażądano teraz 5600, a do Baku 7000 pudów prochu.

Turcya.

(Karnawał. — Opodatkowanie stolicy. — Komisya dla spraw kościoła greckiego. — Wiadomości bieżące.)

Konstantynopol, 27. lutego. Zakończenie tegorocznego karnawału odznaczyło się, jak donosi *Oesterr. Ztg.*, kilku świetnemi ucztami, które wyprawiali po kolei austryacki internuncyusz, tudzież rosyjski i perski poseł. Poseł angielski nie otwierał salonów, dla żałoby po śmierci matki, lady Bulwer. Perski poseł Mehemed Hussein Khan przyjmował w tym roku po raz pierwszy w nowo urządzonym i bogato przyozdobionym swym hotelu dygnitarzy państwa, ministrów i ciało dyplomatyczne. — Przygotowawcze prace do opodatkowania stolicy są na ukończeniu, że wkrótce będzie można przystąpić do poboru podatku. Na każdy dom będzie nałożony podatek wynoszący dziesięć procent dochodu i podług uprzedniego obliczenia spodziewają się, że tym sposobem uzbierają około 35 milionów piastrów. Pieniądze te będą obrócone na umorzenie pozostających jeszcze po marzec z całej masy 71 milion. piastrów w kaimach, dlatego też ogłoszono, że podatek ten jest taki, który jeden raz na zawsze się zapłaci, nie zaś ciągle co roku. — Czynnością seraskiera Riza Baszy odkryto i wytoczono proces zabójcom Ibrahima Baszy, który w końcu był dyrektorem szkoły politechnicznej. Sprawcami są żona, syn, niewolnica i dawniejszy sługa samego Baszy. — Greckie zgromadzenie narodowe, które zwołano do uregulowania spraw greckiego kościoła naradzało się kilka miesięcy, ukończyło już swoje prace i przedłożyło propozycye Porcie do potwierdzenia. Zgromadzenie narodowe jest rozwiązane, i gdy będą zaprowadzone zaproponowane reformy, zastąpi je nieustająca komisya, w której mają głos czterech biskupów i ośm świeckich, jako reprezentantów ludu. Komisya ta będzie stanowić najwyższą instancyę we wszystkich sporach między ludem i klerem.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 10go marca. *Constitutionnel* przynosi artykuł pod napisem: „Powszechne prawo głosowania i porządek publiczny w Europie.“ *(Le suffrage universel et l'orde public européen)*. Artykuł ten stara się wyjaśnić granicę doktryny o narodowej samodzielności, przytaczanej dziś przeciw polityce Cesarza, a na poparcie kombinacyi, którym Cesarz niema wprawdzie nic do zarzucenia *(protester)*, tylko że się przygotowują bez jego rady *(en dehors de ses inspirations)*. Potrzeba udowodnić, że ta doktryna mogłaby niestosownem rozszerzeniem swojem narazić Europę na zawikłania i nieustanne niebezpieczeństwa. Powszechne głosowanie może być zastosowane tylko wewnątrz kraju, ale nie może służyć ani do ograniczenia udzielnej władzy w stosunkach do zagranicy, ani też do powiększenia terytoryów. W końcu oświadcza artykuł, że polityka francuska nie jest bynajmniej odpowiedzialną za akta, które nie zgadzają się ani z jej radami ani z publicznem prawem Europy.

Turyńskie telegramy z 9. b. m. podają wyjątki z noty Cavoura do pana Ricasoli z 29. lutego i z odpowiedzi panów Ricasoli i Faryni, którzy oznajmiają, że postanowili zapytać naród z wyłuszczeniem powodów.

Londyn, 10. marca. Na wczorajszem posiedzeniu *izby niższej* złożył lord *John Russel* odnoszące się do Sabaudyi papiery i oświadczył na interpelacye panów Vane i Tempest, że zdanie rządu angielskiego o anexacyi Sabaudyi oznajmił gabinetom Rosyi, Prus i Austryi, ale nieotrzymał jeszcze żadnej odpowiedzi. Sardyńska depesza oznajmia, że głosowanie ludności sabaudzkiej nastąpi z wszelką ostrożnością ale oraz z przestrzeganiem zupełnej swobody. — *Horsman* zaproponował następujący dodatek do adresu: „Izba uprasza, ażeby Jej król. Mość starała się wyjednać opuszczenie 11. artykułu traktatu handlowego.“ — Wnioskodawca mówił dalej: Wyznanie wiary Cesarza Napoleona niezgadza się z jego czynami. W końcu pochwalał politykę lorda J. Russel oświadczając, że żaden inny minister nie zasługuje na takie zaufanie. — *Bentinck* utrzymywał, że traktat handlowy przynosi Anglii większą szkodę niż wojna. *Peel* żąda, ażeby izba przyjmując traktat handlowy, zaprotestowała przeciw żądzy powiększenia Francyi. *D'Israeli* protestował przeciw przyjęciu traktatu handlowego z powodów politycznych, finansowych i dyplomatycznych. Kanclerz skarbu *Gladstone* stawał w obronie traktatu. Przy głosowaniu odrzucono poprawkę Horsmanna 282 głosami przeciw 56, zatem większością 226 głosów. Izba przyjęła adres i odesłała go do izby lordów.

W *izbie wyższej* odpowiedział sekretarz ministerstwa spraw zewnętrznych, lord *Wodehouse* na zapytanie margrabi Normanby, że Anglia nie okazywała żadnej parcyalności względem Toskanii, nie wpływała ani na dawne ani na przyszłe wybory, i zaleca innym mocarstwom politykę nieinterwencyi. Zarzut surowości względem prowizorycznego rządu Toskanii jest bezzasadny.

Turyn, 8go marca. Francuscy oficerowie tutejszej załogi potwierdzają wiadomość, że wojska francuskie mają opuścić Lombardyę, nie wiedzą tylko dnia i godziny wymarszu, bo rozkaz w tej mierze ma nadejść z Paryża na kilka godzin przed samym pochodem. Od 1. kwietnia ma cała armia sardyńska stanąć na stopie wojennej. Do Tortonny ma odejść wkrótce 7000 Francuzów. — Przedmiotem misyi hrabiego Arese miało być, jak utrzymują, zakupno broni. Intendantury wojskowa otrzymała rozkaz udać się do Voghery. W Casale trwają przygotowania wojenne nieprzerwanie.

Medyolan, 8go marca. Municypalność wyłożyła listy do wpisywania się ochotników dla ruchomej gwardyi narodowej.

Chambery, 10. marca. Proklamacye gubernatorów z Chambery i Anecy, poprzybijane we wszystkich gminach obwieszczają, że niebawem powołany będzie naród, aby według ustalonej w parlamencie formy głosował za pozostaniem przy Piemoncie lub wcieleniem do Francyi.

Rzym, 3. marca. Ludwik Veuillot ma wkrótce powrócić do Francyi.

Modena, 10. marca. Jenerał Wildenbruch przybył tu dzisiaj.

Neapol, 7go marca. Rząd odkrył spisek, który 1. marca miał przyjść do wybuchu. Sto osób uwięziono, niektórym z aresztowanych powydawał rząd paszporta, inni a między tymi zięć Sethembriniego oczekują jeszcze wyroku.

Belgrad, 10. marca. Książę Miłosz wyprawia deputacyę do Konstantynopola, aby przyjaźniejsze stosunki zawiązać z Portą, i domagać się nowych koncesyi.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 13. marca.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Mier Felix, z Radziechowa. — Malachowski Ces., z Kozówki. — Münter Herman, z Waniowa.

Hotel europejski: Rubczyński Alf., z Stanina.

Hotel angielski: Traczewski Piotr, i Wierzchlejski Hilary, z Brzeżan.

Hotel krakowski: Schlam Ludwik, z Grobli.

Pod kolej żelazną: Haywas Karol, c. k. porucznik, z Węgier.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 13. marca.

PP.: Gontard Henr., c. k. major, Barsch, c. k. rotm. i Gamisch Jan, c. k. porucznik, do Gródka. — Winnicki Silw., do Boniszkowic. — Sroczyński Felix, do Brusna starego. — Białoskórski Fel., do Czajkowic. — Glixelli Teod., do Chodorkowic. — Jeżewski Jul. i Chrzanowski Alex., do Polski.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 12. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	324‴21	— 7 2°	93.0	północny	sł.	jasno
2. god. po poł.	324 52	— 2 6°	68 1	„	„	„
10. god. wiecz.	325.02	— 6.0°	85.9	„	„	„

T E A T R.

Dziś na scenie polskiej po raz pierwszy: „**Flis**,“ opera w 1 akcie Stanisława Moniuszki, słowa Stanisława Bogusławskiego, i „**Doktor medycyny**,“ komedya w 1 akcie Józefa Korzeniowskiego.

T e r m i n a

obrotu spaw i papierów giełdowych.

W p ł a t y :

Od 1. do 31. marca po 21 złr. od akcyi kolei nadcisańskiej; ogółem 2,520.000 złr.

Od 2. do 16. kwietnia po 21 złr. od akcyi kolei galicyjskiej: ogółem 1,575.000 złr.

W y p ł a t y :

Od 1. marca półroczne czynsze od akcyi żeglugi na Dunaju; ogółem 761.250 zł.

Od 1. marca półroczne czynsze od pierwotnych obligacyi kolei państwa ogółem 1,690.908 zł. w srebrze.

L o s o w a n i a :

15. marca. Losy księcia Palfy.

1. kwietnia. Pożyczka 4% z roku 1854.

2. kwietnia. Losy „Credit mobilier.“

15. kwietnia. Losy hrabi Waldstein'a.

Zbory generalne:

1. kwietnia. Zgromadzenie akcyonaryuszów kolei preszburg-tyrnawskiej.

4. kwietnia. Zgromadzenie c. k. uprzyw. austr. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 13. marca

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 77.70. Metaliki po 5% za 100 zł. 69.45; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. **Obligacye indemnizacyjne:** Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye. Banku narodowego sztuka 863.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 191.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 113.30. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 132 35. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.26, dukaty ces. pełnej wag —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs lwowski.

Dnia 13. marca.

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	18	6	24
Dukat cesarski	„ „	6	22	6	27
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	65	10	83
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	6	2	10
Talar pruski	„ „	1	98	2	2
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	84	5	84	63
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	70	85	71	63
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	70	77	70

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 10. marca.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	65.25	65 50
Z pożyczki narod. po 5%	77 60	77.80
Z r. 1851, ser. B. po 5%	97.50	— —
Metaliki po 5%	69 40	69.60
dtto. „ 4½%	61.—	61.50
dtto. „ 4%	54.75	55.—
dtto. „ 3%	41.—	41 50
dtto. „ 2½%	34.50	35.—
dtto. „ 1%	13 80	13.90
Przez. do wylos. z r. 1834	395.—	400.—
„ 1839	123.75	124.25
„ 1854	104 60	105.—
Renty Como po 42 lir. aus.	15.75	16.—
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	68.—	69.—
„ 4½%	59.—	60.—
„ 4%	54.—	55.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	45.—	46.—
„ 3%	62.—	64.—
„ 2½%	60.—	61.—
„ 2¼%	52.—	52.50
„ 2%	46.—	47 —
„ 1¾%	40.—	41.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	68.—	69.—
„ 4½%	59 —	60.—
„ 4%	53.—	54.—

B. Krajów koronnych (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)	pien.	towar.
Niższej Austryi	89.50	90.—
Węgier	72 25	72.75
Ban. Tem., Kroacyi i Sławonii	70.50	71.—
Galicyi	70 75	71.—
Bukowiny	69 75	70 —
Siedmiogrodu	69.50	69.75
innych krajów kor.	87.—	94 —
Z klauz los r. 1867	—.—	—.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	79.—	79 50

	pien.	towar.
Dług Tyrolu po 5%	68.—	69.—
„ 4%	53.—	54.—
„ 3½%	45.—	46.—
Dług Salcburga „ 3%	39.—	40.—
„ 2½%	32.—	33.—
Dług Krainy „ 2%	26.—	27.—
„ 1¾%	22.—	23.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	—.—	22.—
„ 2½% za 100 zł.	—.—	20.—
„ 2¼% za 100 zł.	—.—	17.—
„ 2% za 100 zł.	—.—	15.—
„ 1¾% za 100 zł.	—.—	13.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	860.—	862.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	191 20	191 30
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	563.—	565.—
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1955 —	1957
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	263 50	264 —
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	172 50	173 —
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	132 50	133
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%)	153 50	154.50
Kol. Karola Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 80 zł. (40%)	102.25	102.50
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	24.—	26.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	55.—	60.—
Kolei Bustehradzka po 500 zł. m. k.	640.—	660.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	—.—	—.—
z wpłatą 60 zł. (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	—.—	—.—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	128.—	130.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	440.—	442.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	212.—	215.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	354.—	356.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	340.—	345.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102.—	102 50
10 „ 5%	98.—	98.50
przeznacz. do los. po 5%	92.—	93 50
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5%	88 50	88 75
Gal. Tow. kred. po 4%	84.—	84.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	92.75	93.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	135.—	136.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	91.—	91.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	132.50	133.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	82.50	83.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	93.50	94.—
Lloyda za 100 zł.	92.—	92.50

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	102.—	102 50
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	103.—	103.25
Pożycz. Tryc. po 100 zł. w. a.	127.50	128.50
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.—	37.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	84.—	85 —
Salma „ 40 „ „	38.50	39.—
Palfiego „ 40 „ „	39.50	40.—
Clarego „ 40 „ „	36.75	37 25
St. Genois „ 40 „ „	37.—	37.50
Windischgrätza 20 zł. „	22.75	23.25
Waldsteina 20 „ „	27.50	28.—
Keglevicha 10 „ „	16.—	16.50

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	—.—	113.25
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	113.50	113.50
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	—.—	100.75
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	43.70	—.—
Londyn za 10 ft. szt	132.25	132.75
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	—.—	52.60
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piastr. wol.	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.	—.—
Dyskonto weks. Bank. nar.	5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.	5%

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

	zł.	c.
Dukaty ces. men.	6 zł.	28 5/10 c
dtto. pełnej wagi	6 „	28 „
Korona	18 „	15 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	— „	— „
Rosyjski impery.	— „	— „

Kurs korony w c. k. kasach 13 zł. 50 c.

KRONIKA.

„Przewodnik ekonomiczny,“ wychodzący w Petersburgu, pisze o handlu herbatą między Rosyą a Chinami co następuje: — Handel ten istnieje od 1727. Herbatę przywożono do Rosyi przez Kiachtę, lecz później, z powodu trudności tej drogi, przywóz jej obywał się przez Semipałatyńsk, w Syberyi południowej. Dowóz tamtędy jest dotąd nieznaczny. Od 1791 do 1819 wolno było przewozić herbatę nie tylko przez Kiachtę, ale i z Europy. Taryfa z 1822 zakazała dowozu jej przez Europę, i zakaz ten istnieje dotąd. Według rocznych wykazów, przywóz herbaty zmniejsza się od 1840, od 1845 do 1847 czynił 222.975 pudów; od 1848 1850 — 210 696 pudów; od 1861—1863 pudów 199.188, gdy tymczasem Anglia wprowadza jej na własną potrzebę przeszło półtora miliona pudów, prócz tego co dla innych krajów dostarcza.

Ceny herbaty bardzo u nas wysokie, zwłaszcza w porównaniu z cenami w Anglii, Hamburgu i Ameryce; funt rosyjski herbaty zwyczajnej kosztuje na targach chińskich, przy wywozie do Europy lub Ameryki, 10 do 25 kop. sr. w Londynie 15—35 kop., w Hamburgu 20 40 kop., w Kiachcie zaś herbata kwietna, bez cła, kosztuje 1 rs. funt a w sklepach petersburgskich i moskiewskich 2 do 2 rs. 50 kop. Przyczyną tej drożyzny jest organizacya handlu przez Kiachtę i odległość od Chin.

Nie kupują tam bowiem herbaty za gotowe pieniądze, lecz wymieniają za różne towary, sukna, jedwabie, manchester, skóry i futra. Przy każdej takiej zamianie następuje nowa detaxacya celna, spory i niedogodności wielkie. Później zmieniono to na dobrowolną umowę stron obu. Dozwolono też w połowie cudzoziemską monetą srebrną i złotą płacić za towary, co trochę te tranzakcye ułatwiło.

Pamiętać to należy, że główne plantacye herbaty i miejsca jej wywozu, znajdują się w południowych prowincyach cesarstwa, blisko portów Kantonu, Szangae, Fuczu, Emoja i Ningpo. Te porty są otwarte dla cudzoziemców i w nich Anglicy i Amerykanie już się stale osiedlili. Najważniejszą co do herbaty jest prowincya San-Si, ze stolicą Fuczan. Z tego to miasta wyprawiają całą prawie ilość herbaty, idącej do Rosyi przez Kiachtę i Semipałatyńsk. Z tego też samego miejsca pochodzi herbata wywożona przez różne porty do Anglii i do Europy w ogólności.

Dobroć herbaty zależy naturalnie od gruntu, uprawy i stosownej hodowli. Wiadomo, że gatunki herbaty wywożone tak do Rosyi, jak do Anglii i Ameryki, nie tylko z tych samych miejsc i z tychże samych pochodzą zakładów w Chinach, lecz często z tychże samych krzaków zbierane są listki. Różnicę więc w gatunkach herbaty stanowi przysposobienie liści i sprzęt. Z pierwszego sprzętu liści z kwiatem herbata jest najlepsza, z drugiego nie tak dobra, z trzeciego jeszcze niższa.

Zobaczmy jak daleką drogę herbata odbywa do Rosyi. Do Moskwy idzie blisko 10 miesięcy; od Fuczanu do Kiachty przebiedz ma 5000 werst, z Kiachty do Moskwy 5936, czyli razem werst 11.000. A droga to cieżka, z powodu przykrego klimatu. Z Fuczanu i całej prowincyi San-Si, herbata idzie lądem; w górach, przez 150 werst niosą ją na tragach; potem idzie statkami wodnemi koło brzegów blisko miesiąc; wreszcie w Tien-Tin ładuje się na wielbłądy i woły i po 3—4 miesięcznej drodze dostaje się do Kiachty.

Z Kiachty idzie najprzód lądem, potem rzekami dostaje się do Wołgi i na niej do Niżnego. To pokazuje jak błędne jest mniemanie, że herbata z Moskwy dla tego lepsza, że lądem przychodzi, ponieważ blisko połowę drogi odbywa wodą. Koszta tak utrudzającego i długiego transportu są naturalnie znaczne, gdy dowóz z Kantonu i innych portów chińskich do Anglii 40 kop. sr. kosztuje od puda. Pomimo najściślejszego dozoru, dużo herbaty przemycają i nikt pewno nie uwierzy, żeby się konsumcya herbaty zmniejszyła w Rosyi, a pp. Tęgoborski i Niebolszyn utrzymują, że kontrabanda herbaty angielskiej znacznych dochodzi rozmiarów. Cały wywóz roczny herbaty z Chin do Rosyi 6 milionów rubli sr. wynosi.

Świeżo wydane rozporządzenia celne co do przywozu herbaty do cesarstwa z portów europejskich, zmienią zapewne dzisiejszą jej drogość i przetną w części przynajmniej drogę przemytnikom, a konsumentów uwolnią od przepłacania zbytecznego. I my tutaj korzyść z tego choć pośrednią odniesiemy, zwłaszcza, że od lat dwudziestu kilku, używanie herbaty bardzo się u nas rozpowszechniło.

Główny Redaktor *M. Szczeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.